

Beleid aanlichten erfgoed Hoorn

Zaaknummer: 1981463

Grondslag: artikel 4:81 Algemene wet bestuursrecht, de Verordening Fysieke Leefomgeving (o.a. artikel 4.12), Hoofdstuk 18 van de Omgevingswet en het Omgevingsplan van de gemeente Hoorn

Samenvatting

Het beleid aanlichten erfgoed Hoorn is het beleidskader voor het aanlichten van erfgoed in de gemeente Hoorn. De gemeente Hoorn hecht waarde aan het aanlichten van erfgoed, omdat zij hiermee haar erfgoed beleefbaar maakt en omdat zij hiermee een middel in handen heeft om de ontwikkeling van Hoorn als toeristische trekpleister van allure, door te zetten. Kortom, met aanlichtingsprojecten investeren we in de omgevingskwaliteit van onze binnenstad en de linten.

Van groot belang is echter de balans tussen licht en donker. In Hoorn waken we voor overdaad, omdat we de authenticiteit en geborgenheid van de binnenstad en de linten erkennen. Met de geografische criteria, objectgerichte criteria en de criteria voor het lichtontwerp sturen we aan op de balans tussen licht en donker en zien we toe op kwaliteit en duurzaamheid. Met de criteria voor de uitvoering zien we toe op de juiste omgang met de monumenten. Na een periode van vijf jaar vindt een evaluatie plaats van dit beleidskader en de bijbehorende uitvoeringsparagraaf en financiële paragraaf.

Inleiding

Door monumenten aan te lichten zet je ze letterlijk en figuurlijk in de schijnwerpers. Het is een manier om erfgoed beleefbaar te maken en om de historische stad nog aantrekkelijker te maken. In gemeente Hoorn wordt incidenteel een monumentaal pand aangelicht. De mogelijkheden voor het aanlichten van monumenten worden groter door technische ontwikkelingen op het gebied van de lampen en van de lichtontwerpen. Hierdoor neemt de aandacht voor het aanlichten van monumenten toe.

Het aanlichten van erfgoed is een zaak van gemeente en particulier of ondernemer samen. Er is tot op heden echter nog geen kaderstellend beleid voor dit onderwerp vastgesteld. De gemeenteraad heeft daarom in januari 2017 in een amendement het college verzocht om een visie op het aanlichten van erfgoed te schrijven. Het voorliggende beleid is het antwoord op deze vraag.

In het Beleid aanlichten erfgoed Hoorn staat waarom gemeente Hoorn het aanlichten van erfgoed stimuleert en volgens welke criteria erfgoed in Hoorn aangelicht dient te worden. Deze criteria zijn bedoeld voor de selectie van aan te lichten panden, voor toetsing van het lichtontwerp en voor het toetsen van de technische uitvoering. In de bijlagen staan tot slot een financiële paragraaf en een uitvoeringsparagraaf.

Visie op het aanlichten van erfgoed

De gemeente Hoorn stimuleert aanlichtingsprojecten, omdat zij belang hecht aan de beleefbaarheid van haar erfgoed. Door het erfgoed aan te lichten, benadrukken we de bijzondere waarde van de historische binnenstad en de historische dorpslinten. Hiermee versterken we de omgevingskwaliteit in deze gebieden en investeren we in de ontwikkeling van Hoorn als toeristische trekpleister van allure. Omdat we de authentieke sfeer van de historische stad als een kwaliteit zien, streven we naar de juiste balans tussen licht en donker en hechten we veel waarde aan de kwaliteit van aanlichtingsprojecten.

We spreken van aanlichten van erfgoed wanneer een pand aangelicht wordt vanwege zijn historische belang en zijn architectonische en/of monumentale schoonheid. Het aanlichten van erfgoed geschiedt altijd op basis van een lichtplan en door middel van professionele en permanent aangebrachte spots. Gevelverlichting bedoeld voor feestverlichting, reclame of naamsvermelding wordt niet gezien als het aanlichten van erfgoed. TL-licht, lichtbakken, een verlichtingsslingers, verlichte figuren of projecties in licht worden niet gezien als aanlichten van monumenten.

De gemeente Hoorn stimuleert aanlichtingsprojecten, omdat zij belang hecht aan de beleefbaarheid van haar erfgoed en aan de kwaliteit van de historische binnenstad. Hoorn is een aantrekkelijke plek om te wonen en te verblijven, dit dankt zij mede aan haar erfgoed. Door het erfgoed aan te lichten, benadrukken we de bijzondere waarde van de historische gebieden van de gemeente Hoorn, te weten de binnenstad en de historische linten. Met het aanlichten van erfgoed heeft de gemeente bovendien een instrument in handen waarmee zij de ontwikkeling van Hoorn als toeristische trekpleister van allure, kan doorzetten.

Het aanlichten van erfgoed kent een risico, namelijk het gevaar dat monumenten te fel en te schreeuwerig aangelicht worden. Dit is in een stad als Hoorn niet wenselijk, aangezien de authentieke en historische sfeer van de binnenstad worden gezien als belangrijke kwaliteiten. Omdat we deze sfeer willen behouden, waken we voor overdadig licht. Door de balans tussen licht en donker te bewaren, heeft het

aanlichten van erfgoed een positief effect op de omgevingskwaliteit en de aantrekkelijkheid van de historische stad.

De gemeente Hoorn stimuleert het aanlichten van erfgoed en is bereid om in aanlichtingsprojecten te investeren onder voorwaarde dat deze uitgevoerd worden binnen de criteria zoals omschreven in deze visie. Om hierop toe te kunnen zien, stelt gemeente Hoorn op basis van artikel 4.12 van de Verordening Fysieke Leefomgeving en, na integratie, op basis van het Omgevingsplan van de gemeente Hoorn dat voor het aanlichten van erfgoed een omgevingsvergunning monumenten aangevraagd dient te worden. In dit hoofdstuk staan de toetsingscriteria die de gemeente hanteert bij vergunningverlening en waarbij zij haar visie in de praktijk kan brengen.

Geografische criteria

De gemeente Hoorn stimuleert het aanlichten van erfgoed in de historische binnenstad en in de voormalige dorpslinten. Op deze locaties zijn de meeste monumenten en is het benadrukken van het historische karakter van belang. Bovendien spelen toerisme en economie voor de binnenstad een belangrijke rol en met het aanlichten van erfgoed willen we dit een extra impuls geven. De economische en toeristische functie geldt in mindere mate voor de linten, daarom gaan we in de linten terughoudend om met aanlichten. De gemeente Hoorn wil gedoseerd omgaan met het aanlichten van erfgoed. Hoorn stimuleert daarom het aanlichten van erfgoed buiten de historische binnenstad en de voormalige dorpslinten niet.

Objectgerichte criteria

In gemeente Hoorn investeren we in het aanlichten van erfgoed om het historische karakter van de binnenstad en de linten te benadrukken. Aanlichtprojecten houden daarom altijd verband met erfgoed. Panden en/of objecten die in gemeente Hoorn aangelicht voldoen aan de volgende criteria:

- zijn aangewezen als rijksmonument of gemeentelijk monument, én;
- zijn illustratief voor de 'verhalen van Hoorn', én;
- zijn van bijzondere architectonische waarde waardoor ze bijdragen aan de schoonheid van de stad.

Criteria voor het lichtontwerp

De kwaliteit van de historische binnenstad en de voormalige dorpslinten schuilt in een samenhang van verschillende factoren. De kleinschaligheid, de authenticiteit en de laatste donkere plekje behoren mede tot die factoren. Het aanlichten van erfgoed kan samengaan met voornoemde factoren wanneer er gezocht wordt naar de juiste balans tussen licht en donker. Bij het beoordelen van lichtontwerpen worden de volgende criteria gehanteerd:

- de architectuur van het pand vormt de basis voor het lichtplan. Door het aanlichten wordt de architectonische waarde ervan benadrukt en wordt het karakteristieke gevelbeeld versterkt;
- het lichtontwerp wordt aangepast aan het karakter van de omgeving. De intensiteit van het licht neemt af naarmate de omgeving een donker en stil karakter heeft en beperkt verlicht is. De intensiteit van het licht neemt toe in een sterk verlichte en druk bezochte omgeving;
- de relatie tussen omgevingslicht en het type ondergrond van het object is van invloed op de minimale en maximale hoeveelheid licht die nodig is om een pand aan te lichten. De lichtintensiteit kan toenemen bij een donkere ondergrond en neemt af bij een lichte ondergrond;
- het lichtontwerp dient zich te typeren door rust en eenheid. Daarom wordt het kleurtype beperkt tot "wit" licht. De lichtkleur wordt uitgedrukt in een waarde: "Kelvin". De bandbreedte ligt tussen 2400 (oranje-achtig warmwit licht tot 5.000 Kelvin (helder wit licht). Felle lampen en verlichting in felle kleuren en knipperende en/of verspringende lichten zijn niet toegestaan;
- bij tijdelijke en thematische aanlichtingsprojecten is het mogelijk om gekleurd en bewegend licht toe te passen, indien dit substantieel bijdraagt aan het doel van het project. Dit wordt toegestaan, omdat voor dit soort projecten geen permanente ondergrondse infrastructuur aangelegd wordt en deze projecten niet onder de definitie 'aanlichten monumenten' vallen;
- als meerdere panden aangelicht worden die in elkaars nabijheid liggen, worden de lichtplannen op elkaar afgestemd.

Criteria voor de uitvoering

Het aanbrengen van lampen en armaturen mag in geen geval schade aanbrengen aan beschermde monumenten. Voor het aanlichten van erfgoed dient daarom een 'omgevingsvergunning monument' aangevraagd te worden. Aanvragen worden aan de volgende criteria getoetst:

- de armaturen worden uitgevoerd in een onopvallende kleur, passend bij de gevel;
- armaturen worden bij voorkeur in de omgeving van het monument aangebracht en niet aan het monument zelf bevestigd;

